

разминаване между същността на рома и чуждата оценка за него често са повод и причина за взаимно неразбиране, за взаимна неадекватна и некоректна недооценка, за взаимно отчуждаване и дори за взаимна антипатия. Тоест, във взаимоотношенията между циганите и българите на лице са явления и процеси, които са "тровили" и продължават да "тровят" живота и на едните, и на другите.

Тук вече се докосва **големият, тревожният проблем** на нашето общество - **циганската комплексираност**, която по силата на многовековното ѝ утвърждаване и практикуване се е настанила в душевността на ромите, станала е тяхна характерологическа определеност и дори своеобразна "втора природа".

Ромската комплексираност е сложно структурирано явление и процес в съзнанието и поведението на циганите, които не могат да се вместят в строго определени граници на изява и преодоляване. От една страна, тази комплексираност е повод и причина ромите да бъдат постоянно в положение "нащрек", в състояние на докрай "опната струна". Те просто не знаят кога, къде и от кого ще бъдат предизвикани и нагрубени, оскърбени и обидени, нахокани и пропъдени. В тях функционира една перманентна напрегнатост от очаквания с подчертано негативна осмисленост и насоченост спрямо самите тях. Оттук и вечното им недоволство от "другите", оттук и вечните им - мърморещи или гласовити - оплаквания, че животът е тежък и несправедлив за тях, оттук и постоянният им страх, че няма изход от бедственото положение, в което историята ги е поставила, и други такива.

От друга страна, обаче ромите се стараят да прикрият по всякакъв начин своята комплексираност чрез един особен поведенчески комплекс. Става дума за това, че те се стремят да демонстрират отсъствие на смущение и страх от "другите". Външно те манифестират едно явно и нерядко безцеремонно безразличие към тях - независимо от техния социален, културен и друг ранг и реализация в обществото. Те всячески се стремят да внушат на "другите", че никой никога и с нищо не може да ги постави в положение на виновност и отговорност. Нещо повече, с цялото си поведение те сякаш манифестират, че съществуват абсолютно автономно, вън и неза-